

**Hebrew and World
Literature**
For Olim
**Reform for Meaningful Learning
Program**

ספרות עברית וכללית
לעולים חדשים
על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

Instructions to examinees

- א. Duration of exam: Two and a half hours
- ב. Exam structure and breakdown of points:
This exam consists of four parts.
Part I: Novel and Novella
Part II: Short Story
Part III: Poetry (Medieval Poetry, the Poetry of Bialik,
20th-Century Poetry)
Part IV: Drama

Part I (Novel and Novella — 32 points) is

compulsory.

From Parts II, III and IV, choose two parts and
answer the questions according to the instructions
for each part (each part — 34 points).

- ג. Material that may be used during the exam:
- (1) A dictionary of the student's choice
 - (2) Internal examinees: a printed list of works studied in class
 - (3) External examinees: the attached syllabus

ד. Special instructions:

- (1) At the beginning of each answer, write the number of the part and the number of the question you are answering.
- (2) Do not use examples from the same work in more than one answer.
- (3) Internal examinees: You must attach the printed list of works studied in class to the answer booklet.

Write only in the answer booklet. Use separate pages for everything you want to use as draft material (outlines, etc.). Write "טייטה" at the top of each draft page. If you write draft material outside the answer booklet, your exam may be disqualified!

א. משך הבחינה: שתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:

בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון: רומאן ונובלה

פרק שני: סיפור קצר

פרק שלישי: שירה (שירת ימי הביניים, שירת ביאליק,

שירת המאה ה-20)

פרק רביעי: דרמה

הפרק הראשון (רומאן ונובלה — 32 נקודות) הוא

חובה.

משלושת הפרקים השני, השלישי והרביעי יש לבחור
בשני פרקים, ולענות על השאלות לפי ההוראות בכל
פרק (לכן פרק — 34 נקודות).

ג. חומר עזר מותר בשימוש:

(1) מילון לפי בחירת הנבחן.

(2) לנבחנים אינטרניים: רשימה מודפסת של

היצירות שנלמדו.

(3) לנבחנים אקסטרניים: תכנית הלימודים

מצורפת.

ד. הוראות מיוחדות:

(1) רשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת

מספר השאלה שבחרת להשיב עליה.

(2) אין להדגים באמצעות אותה יצירה בתשובות

שונות.

(3) לנבחנים אינטרניים: חובה לצרף למחברת את

רשימת היצירות שנלמדו.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך
לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה). רשום "טייטה"
בראש כל עמוד טייטה. רשום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ
למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

בהצלחה!

Good Luck!

Questions

Part I – Novel and Novella

Note: This part is compulsory

Answer one of the questions 1-2 (each question – 32 points).

1. The family background and/or the social background of the hero of a piece of literature affect/s his actions and his deeds.
Explain this statement, giving an example/examples. Base your answer on a novel or novella that you studied.
2. Present a character, event or idea that especially aroused your interest in a novel or novella that you studied. Explain what it was about this character, event or idea that aroused your interest and why. Base your answer on examples from this novel or novella.

Part II – Short Story

If you choose this part, answer two of the questions 3-5
(each question – 17 points; total – 34 points).

Note! Do not use examples from the same work in more than one answer.

Note! In questions 3 and 4, do not base your answers on the story "אח קטן" by רונית מטלון.

3. Describe a relationship of closeness or distance (or a combination of both) between characters in a short story that you studied. Explain how the ending of the story helps us to understand this relationship.
4. The literary techniques [דרכי העיצוב] used in a short story help to portray the story's meaning.
Choose a short story that you have studied and two of the following literary techniques: foreshadowing [רמזים מטרימים (מקדימים)], descriptions of the setting and scenery, symbolic objects, or the story's title (if it has any significance).
Write about the literary techniques that you chose and explain how they help to portray the meaning of the story that you chose.

"אח קטן" / רונית מטלון

5. Describe the relationship between Niso [ניסו] and Rachel and the relationship between Niso and Chani. Explain how these relationships help to portray the character of Niso, the teenager.

/continued on page 3/

Part III – Poetry

(Medieval Poetry, the Poetry of Bialik, 20th-Century Poetry)

If you choose this part, answer two of the questions 6-15

(each question – 17 points; total – 34 points)

Medieval Poetry [שירת ימי הביניים]

6. Read the following poem and answer the question below.

ראה שמש / שלמה אבן-גבירול

ראה שמש לעת ערב אדמה / כאלו לבשה תולע למכסה,
תפשט פאתי צפון ומין / ורוח ים בארנמן תכסה,
וארץ – עזבה אותה ערמה / בצל הלילה תלין ותחסה,
והשחק אזי קדר, כאלו / בשק על מות יקותיאל מכסה.

Explain how the motif of clothing and colors in this poem links the description of the sunset with the death of Yekutiel.

Bring an example/examples to support your answer.

7. Read the following poem and answer the question below.

לאטן דברי שירן / שלמה אבן-גבירול

לאטן דברי שירן, דבורה, / אשר קרית "שמע" מפיו יקרא,
מיחדת ומארכת ב"אחד" / ומתות בזכר רם וגורא,
אשר נתן דבש תחת לשונך / ושם לך להדף אויבך מררה.
הלא אם את בעיניך קטנה – / כבודה את ולך משפט בכורה.
תמודות טהרו אותך, ואינך / כשרץ עוף אבל צפור טהורה.

Explain the role of the contrasts [ניגודים] in the poem in the characterization of the bee.

8. Read the following poem and answer the question below.

כְּתָנוּת פָּסִים / משה אבן-עזרא

כְּתָנוּת פָּסִים / לְבֶשׂ הֵגֶן / וּכְסוּת רִקְמָה / מִיְּדֵי דְשָׂאוֹ,
וּמַעֲיֵל תְּשֻׁבֵּץ / עֲטָה כָּל עֵץ / וּלְכָל עֵץ / הִרְאָה פְּלֹאוֹ.
כָּל צִיץ חֲדָשׁ / לְזֶמֶן חֲדָשׁ / יֵצֵא שׁוֹחֵק / לְקִרְאָת בּוֹאוֹ –
אֶדְ לַפְּנִיָּהֶם / שׁוֹשֵׁן עֶבֶר, / מְלֻדָּה, כִּי עַל / הַיָּרֵם כָּסָאוֹ.
יֵצֵא מִבֵּין / מְשֻׁמֵּר עָלָיו / וַיִּשְׁנֶה אֶת / בְּגָדֵי כְּלָאוֹ.
מִי לֹא יִשְׁתָּה / יֵינוֹ עָלָיו – / הָאִישׁ הַהוּא / יֵשֵׁא חֲטָאוֹ!

Clothing is a central motif in this poem.

Describe this motif and explain its role in the portrayal of the meaning of the poem.

The Poetry of Bialik

9. Read the following poem and answer the question below.

הַכְּנִיסִינִי תַּחַת כָּנָפְךָ / חיים נחמן ביאליק

הַכְּנִיסִינִי תַּחַת כָּנָפְךָ,
וְהִי לִי אִם וְאַחֻזָּה,
וְהִי חִיקְךָ מְקַלֵּט רֹאשִׁי,
קֵן-תְּפִלוֹתֵי הַגִּדְּחוֹת.

וּבְעֵצ רַחֲמִים, בֵּין-הַשְּׁמָשׁוֹת,
שְׁחִי וְאַגֵּל לָךְ סוּד יְסוּרֵי:
אוֹמְרִים, יֵשׁ בְּעוֹלָם נְעוּרִים –
הֵיכֵן נְעוּרֵי?

וְעוֹד רָז אֶחָד לָךְ אֶתְנֶדָּה:
בְּפֶשֶׁי נְשָׁרְפָה בְּלֶהֱבָה;
אוֹמְרִים, אֵהְיָה יֵשׁ בְּעוֹלָם –
מִה-זֹּאת אֶהְיָה?

הַכּוֹכָבִים רִמּוּ אוֹתִי,
הָיָה חֲלוּם – אֵךְ גַּם הוּא עֶבֶר;
עָתָה אֵין לִי כְּלוּם בְּעוֹלָם –
אֵין לִי דָּבָר.

הַכְּנִיסִינִי תַּחַת כָּנָפְךָ,
וְהִי לִי אִם וְאַחֻזָּה,
וְהִי חִיקְךָ מְקַלֵּט רֹאשִׁי,
קֵן-תְּפִלוֹתֵי הַגִּדְּחוֹת.

In your opinion, is the poem "הכניסיני תחת כנפך" a love poem? Explain, giving an example/examples to support your answer.

10. Read the following poem and answer the question below.

צפרת / חיים נחמן ביאליק

- בית 1 כָּל-הָעוֹלָם טוֹבֵעַ בְּאוֹר וּבִשְׁרִיר, הוֹ, מִי הַשְּׁלִיג עָלֵינוּ – וּבִשְׁפַע כָּוָה,
אוֹצְרוֹת חַיִּים לֹא-שְׁעָרֵתִים מִסְבִּיב מִתְרַחֲשִׁים, חֵיל צִפְרוֹת לְבָנוֹת?
וּבְמִשְׁעָל הַנִּמְתָּח בֵּין יַעַר וְגִיר שְׁנֵינוּ הוֹלְכִים וּמַחֲשִׁים.
אָנוּ הוֹלְכִים וְהוֹלְכִים, לְשִׁבְלֵנוּ אֵין קֶץ, שְׁעַר מַחְלָפֶתֶךָ הַמְּפֹנָה עַל-הַמַּחְזָרֶת,
אֶפְסוּנוּ שְׂבָלִים, כְּתִירוֹנוּ צִפְרוֹת, וּכְמוֹ רִמּוֹה לִי: בַּחוּר, קוֹם שְׁקֵה-לָהּ, וְדָמָה
וּבַחֲנִיתוֹת שֶׁל-זָהָב יַפְגַּעֲנוּ כָּל-עֵץ אֵילִי הַצִּפְרֶת!
וּבְצִאָלִי צִמְרוֹת. אוֹלָם אֶת – הַהֲרָגְשֶׁת בְּצִפְרֶת וְבִי?
הַהֲרָגְשֶׁת, כִּי גַם-נִפְשִׁי נִתּוּנָה בְּשָׁבִי, הַהֲרָגְשֶׁת וּתְלוּאָהּ, וּמִצְפָּה לִישׁוּעָה
בְּמַחְלָפֶתֶךָ הַקְּלוּעָה? בֵּית 2 הַדְּמוּת כְּרוֹב אִם עָב קָלָה בְּרוֹם עוֹלָם רִפְרָפָה?
אֶךְ גַּם-הִיא חֵישׁ הַפְּלִיגָה לְמַדִּינַת הַיָּם – וְאֶת-הַהֲגוּרִי הַשְּׁהוּר כְּמוֹהָ נִרָם
נִשְׁאַה עֲמָה לְנִצָּח עַל-כְּתֻפָּהּ. וְשׁוֹב זֶהָר רָקִיעַ, וְשׁוֹב תְּכֵלֶת בְּלִי-סוֹף,
אֶת הוֹלְכֶת בְּרֹאשׁ וְאֵנִי כְּרוֹף אַחֲרֶיךָ, וּבְקִמּוֹתָיו הַמְּלֹאוֹת הַשְּׁתָרַע הַנּוֹף,
וְהַכֹּל בְּהִיר בּוֹ כְּמוֹ בְּעִינֶיךָ. בֵּית 3 רָגַע אַחַד לִי נְדָמָה: בִּיעֵר הָלֹז,
הַמֶּאֱפִיל וּמִשִּׁיב צָנָתוֹ עָלֵינוּ, גָּנוּ מִטְמוֹן מִסְתָּרִים, הַמְּשֻׁמֵּר מֵאֵז
וּמֵעוֹלָם לְשִׁנֵּינוּ – פֶּתָאם רַחֲפָה הַקָּמָה – וּמִפָּה אֱלִי-פָה
עָבַר רֶטֶט קִרְנִים עַל-פְּנֵי הָאוֹקְיָנוֹס.
- בית 4 וְהִנֵּה נִקְלָעָה צִפְרֶת כְּפָרַח בְּקֻצָּה
שְׁעַר מַחְלָפֶתֶךָ הַמְּפֹנָה עַל-הַמַּחְזָרֶת,
וּכְמוֹ רִמּוֹה לִי: בַּחוּר, קוֹם שְׁקֵה-לָהּ, וְדָמָה
אֵילִי הַצִּפְרֶת!
אוֹלָם אֶת – הַהֲרָגְשֶׁת בְּצִפְרֶת וְבִי?
הַהֲרָגְשֶׁת, כִּי גַם-נִפְשִׁי נִתּוּנָה בְּשָׁבִי,
וּמִפְּרָפְרֶת וּתְלוּאָהּ, וּמִצְפָּה לִישׁוּעָה
בְּמַחְלָפֶתֶךָ הַקְּלוּעָה?
- בית 5 וּבְעֵינֶיךָ שׁוֹב אֲצִיץ וְאֶבְקֶשׁ שֵׁם תְּשׁוּבָה –
וּכְבִּתְחִלָּה הֵן צְנוּעוֹת, שְׁתֵּי יוֹנֵי הַחֹן;
מֵה-לִי צְנִיעוֹת עֵינֶיךָ – וּמַחְלָפֶתֶךָ מְשׁוּבָה,
הִיא אוֹמֶרֶת לִי: הֵן!
מִהְרִי, מִהְרִי, אֲחוֹתִי, נְבוּאָה הַיְעָרָה,
תַּחַת חֶפֶת אֲשֶׁרִיו לָךְ כָּל-נִפְשִׁי אֶפְיָקָה,
וְאֶת-כָּל-אַהֲבָתִי הַתְּלוּיָה בְּשַׁעְרָה
נִמִּית שְׁנֵינוּ בְּנִשְׁיָקָה.

Explain the fourth stanza [בית] of the poem (which begins with the words "וְהִנֵּה נִקְלָעָה צִפְרֶת") and explain how the image [תמונה] it describes reflects the poet's emotions, as expressed in the poem.

Bring an example/examples to support your answer.

11. Read the following poem and answer the question below.

עם דמדומי החמה / חיים נחמן ביאליק

הם האיים הרחוקים, העולמות הנגזרים זו בחלומות ראיונים; שעשוננו לגרים תחת כל השמים, וחיינו – לגיהנם.	עם דמדומי החמה אל-החלון נא-גשי ועלי התרפקי, לפתי היטב צנארי, שימי ראשך על-ראשי – וכה עמי תדבקי.
המה איי-הזהב זו צמאנו אליהם כאל ארץ מולדת; שכל-כוכבי הליל רמזו לנו עליהם באור קרן רועדת.	ומחשקים ודבקים, אל-הזהר הבורא דומם נשא עינינו; ושלחנו לחפשי על-פני ימי האורה כל-הרהורי לבנו.
ועליהם נשארנו בלי-רע ועמית כשני פרחים בציה; כשני אבדים המבקשים אבדה עולמית על-פני ארץ נכריה.	והתנשאו למרום ביעף שוקק פיונים, ובמרחק יפליגו, יאבדו; ועל-פני רכסי ארזמן, איי-זהר אדמונים, ביעף דומם ירדו.

This poem describes a type of journey.

Explain the meaning of this journey, giving an example/examples. In your answer, describe the different stages of the journey.

20th-Century Poetry

Poetry of the First Half of the 20th Century

The Poetry of Rachel

12. Read the following poem and answer the question below.

רק על עצמי / רחל

רק על עצמי לספר ידעתי.
 צר עולמי כעולם נמלה,
 גם משאי עמסתי כמוה,
 רב וכבד מכתפי הדלה.

גם את דרכי — כדרכה אל צמרת —
 דרך מכאוב ודרך עמל,
 יד ענקים זדונה ובוטחת,
 יד מתבדחת שמה לאל.

כל ארחותי הליו והדמיע
 פחד טמיר מיד ענקים.
 למה קראתם לי, חופי הפלא?
 למה כזבתם, אורות רחוקים?

According to this poem, what difficulties and obstacles has the poet faced in her life?

Explain how the imagery [לשון ציורית] used in the poem helps to express these difficulties and obstacles. Bring an example/examples to support your answer.

13. Read the following poem and answer the question below.

פְּגִישָׁה, חֲצִי פְּגִישָׁה / רחל
 פְּגִישָׁה, חֲצִי פְּגִישָׁה, מִבֶּט אֶחָד מֵהִיר,
 קִטְעֵי נִיבִים סְתוּמִים — זֶה דִּי...
 וְשׁוֹב הַצִּיף הַכֹּל, וְשׁוֹב הַכֹּל הַסְעִיר
 מִשְׁבֵּר הָאֶשֶׁר וְהַדְוִי.

 אֵף סֶכֶר שְׁכָחָה — בְּנִיתִי לִי מִגֵּן —
 הִנֵּה הִיָּה כָּלֹא הִיָּה.
 וְעַל בְּרָכִי אֶכְרַע עַל שְׁפַת אֶגֶם סוֹאֵן
 לְשִׁתּוֹת מִמֶּנּוּ לְרוּיָה!

What emotional process is described in this poem?

Explain, bringing an example/examples to support your answer.

14. Read the following poem and answer the question below.

בְּאַחַד גִּלְגּוּלֵי / רַחַל
הֶהְיִיתִי חַיָּה בֵּין חַיּוֹת הַשָּׂדֶה
בְּיָמִים רְחוּקִים, בְּאַחַד גִּלְגּוּלֵי ?
וַיֵּאָזוּ לִי קִרְבַּת הָאָחוֹת לְחַי
וַאֲיֵמַת הָאָדָם הַרוֹדֶה ?

אַפְרַת הַנוֹצֶה וְחֶסֶרֶת הַמָּגוֹן
גִּלְגָּלָה-פְּרָפְרָה בִּי נִשְׁמַת צֶפּוֹר ?
מִנְגִּינָה עֲגֻמוּמִית, אֶהְבֵּת הַדְּרוֹר —
הֵן מִמֶּנָּה, מִמֶּנָּה שְׁתִּיהֶן.

וְאוּלֵי בְּגִלְגּוּל הָרְחוּק-קָדוֹם
הֵיִיתִי גְבַעַל-עֲשָׂבִים יִרְקָק ?
וְלֹכֵן בְּאֵמִי-אַדְמָה אֲדִבֶּק,
וּמְנוּחִי בְּחִיקָה הַשְּׁחוּם.

The poet uses the idea of reincarnation [גלגול] to express her world.

Explain this statement, bringing an example/examples to support your answer.

15. Read the following poem and answer the question below.

מיכל / רחל

ותאָהב מיכל בת שאול את דוד — ותבז לו בלבה

(ש"א, י"ח, כ'; ש"ב, ר', ט"ז)

מיכל, אחות רחוקה! לא נתק חוט הדורות,
לא שָׁלְטוּ בְּכַרְמֶךָ הַנוֹגֶה תְּרַלִּי הַזֶּמֶן,
עַל כְּתֻנֹת מְשִׁיךָ לֹא דָהוּ פָּסִי אֲרֻגָּמֶן
וְצִלְצוֹל אֶצְעָדוֹת זְהָבֶךָ עוֹד הָאֵן תִּקְלָט.

לֹא אַחַת רְאִיתִיךָ נִצְבֶּת לִיד הָאֶשְׁנָב,
בְּעֵינֶיךָ הִיפָּה מְהוּלִים גְּאוּה וְרִיךְ;
מיכל, אחות רחוקה, אֲנִי עֲצוּבָה כְּמוֹךָ,
כְּמוֹךָ גְּדוֹנְתִי לְבוּז לְאִשָּׁר אֶהֱב.

Closeness and distance [קרבה ומרחק] characterize the relationship between the poet and Michal.

Explain this statement, bringing an example/examples to support your answer.

Part IV – Drama

If you chose this part, answer one of the questions 16-26 (34 points).

Note: In Questions 16-24 your answer must be based only on a tragedy by Sophocles or a tragedy by Shakespeare.

Sophocles' Tragedies: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך"

16. One of the purposes of a Greek tragedy was to educate the public.

Explain how the behavior, choices and fate of the tragic hero in a tragedy you studied ("אנטיגונה" or "אדיפוס המלך") help to achieve this purpose.

"אנטיגונה"

17. Describe the relationship between two relatives in the tragedy "אנטיגונה" and explain how the central conflict of the play is expressed in this relationship.

"אדיפוס המלך"

18. At the end of the tragedy "אדיפוס המלך", Creon [קראון] advises Oedipus:

"Don't seek to control everything" ["אל תשתוקק לשלוט בכול"].

Explain what led Creon to say this to Oedipus and how these words relate to the sin of hubris [חטא הגאווה] and Oedipus' tragic fate.

Shakespeare's Tragedies: "המלט", "המלך ליר", "מקבת", "אותלו", "רומיאו ויוליה"

19. A combination of the hero's character traits and external elements lead to the tragic fate of the hero.

Explain this statement, giving an example/examples from the tragedy that you studied.

20. *Hamlet* ["המלט"]

Mistrust and suspicion drive the tragic plot of the play *Hamlet* and characterize the relationships between the characters.

How is this expressed in the plot of the tragedy? Explain and bring an example/examples to support your answer.

21. *King Lear* ["המלך ליר"]

Describe the storm scene in the third act of the play and explain the meanings of the storm in the context of the play as a whole.

22. *Macbeth* ["מקבת"]

Macbeth is the main tragic hero of the play.

In your opinion, is Lady Macbeth a tragic heroine? Explain your answer, giving an example/examples. Base your answer on the characteristics of a tragic hero.

23. *Othello* ["אותל"]

How is love portrayed in the tragedy *Othello*?

Explain the role of loving relationships in the development of the tragic plot of this play. Give an example/examples to support your answer.

24. *Romeo and Juliet* ["רומיאו ויוליה"]

The tragic plot of *Romeo and Juliet* swings between great love and great hate.

Explain this statement, basing your answer on two scenes from the play.

Modern Play

Note: You must base your answers to Questions 25 and 26 only on a modern play (from the 19th or 20th century).

25. Describe the opening and the ending of the modern play you studied.

Explain how the characters' situation (mental state, social and family situation, etc.) at the beginning and the end of the play help to portray the play's meaning.

26. Who is the strongest, most influential character in the play you studied?

Explain how this character influences the other characters in the play and affects the development of the plot.

Good Luck!

All rights reserved by the State of Israel.
No part of this document may be copied or disseminated
without permission from the Ministry of Education.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך